ڕێککەوتنی نێوان ئیمارات و بەحرەین لەگەڵ ئیسرائیل، بزمارێکی تر لە تابوتەکەی ((عروبە)) دەدا! …عەبدوڵا ساڵح

ئەم شەو 11 / 9 / 2020 ، هاوکات لەگەڵ ساڵیادی پەلامارەکانی 11/ سپتامبەر ، دۆناڵد ترامپی سەرۆکی ئەمریکا ڕێککەوتنی نێوان بەحرەین و ئیسرائیلی ڕاگەیاند، ئەم ڕێککەوتنە وەك چوارەمین ڕێککەوتنی نێوان وڵاتە عەرەبیەکان و ئیسرائیلە دوای میسر وئوردون و ئیماراتیش لەناوەڕاستی ئەم مانگەدا .
ئەم ڕێکەوتنانە، ماوەیەك ژێر بەژێر بەردەوام بوون و ئێستا ئاشکرا کران. بەم شێوەیە بەحرەین دەبێتە دووەم وڵاتی کەنداو کە ڕێکەوتن واژۆ دەکا لەگەڵ ئیسرائیل دوای میسر(1979) و ئوردون (1994) . چاوەڕوانیش دەکرێ بەدوای بەحرەیندا و ئیمارتدا چەندین وڵاتی ((عەرەبی)) ئەم هەنگاوە بنێن ، لەوانە عومان ، ، سودان ، جیبۆتی وتەنانەت مەغربیش .

ئیمارات، بۆ واژۆ کردنی ئەم ڕێکەوتنە، بیانوی ئەوە دێنێتەوە گوایە ئیسرائیل لێرە بەدواوە پەل ناهاوێ بۆ دەست بەسەرداگرتنی هیچ زەویەکی کەناری ڕۆژئاوا (الضفة الغربية)و ئەم پرۆسەیە دەوەستێنێ ، لەڕاستیدا ئەم بیانوە وەك هیچ دەستکەوتێك هەژمار ناکرێ و ئەوەمان بیر دەخاتەوە کاتی خۆی لە ساڵی 1978 دا کە ڕێکەوتنی نێوان ئیسرائیل ومیسر واژۆ کرا ، مەناحیم بێگن ی سەرۆك وەزیرانی ئەو کاتی ئیسرائیل، بڕیاری دا بۆماوەی سێ مانگ چالاکی نیشتەجێکردن (النشاط الاستيطاني) بوەستێنێ دواتر ڕوداوەکان پێچەوانەی ئەوەیان سەلماند.

ئەم ڕێککەوتنانە درێژەی پڕۆژەی (صفقة القرن) ە کە ئەمریکا داڕێژەریەتیو ناوەرۆکەکەی بریتیە لە گونجاندنی ئیسرائیل لەگەڵ وولاتانی ناوچەکە (تطبیع) و کردنیبە شەریك لە ڕوبەڕوبونەوەی مەترسیاەکاندا، مەبەستیش لە مەترسیەکان لە پلەی یەکەمدا ئێرانە، دواتریش بەیەکجاری پەیوەندیەکان لەگەڵ ئیسرائیل ئاسایی بکرێنەوە، ئەمەش پێش مەرجی هەر پرۆسەیەکی ئاشتیە لە ناوچەکەدا. تێڕوانینی ئەمریکای ئەمڕۆ لەژێر سایەی دەسەڵاتداریەتی ترامپدا، بۆ هەر

مەسەلەیەکی جیهانی، بەر لەهەموو شتێك، لە گۆشەنیگای ئابوریەوە سەیر دەکرێ ، بەڵام لەپەیوەند بەم ڕێکەوتنانەی، وەك یەك کۆگشتی (پاکێجی) لێکهەڵپێکراو لە هەموو بوارەکانی سیاسی، ئابوری و ئیستراتیجیەوە سەیر دەکرێ ، ئەمە لەلایەك، لەلایەکی ترەوە کاتی ڕاگەیاندنی ئەم ڕێکەوتنانەی، بەتایبەتیش لەلایەن دۆناڵد ترامپی سەرۆکی ئەمریکا، دەچێتە خانەی بانگەشەی دووبارە هەڵبژاردنەوەی بۆ سەرۆکایەتی ئەو وڵاتە، ئەوەش وڵاتانی کەنداو مەبەستیانە کە لەبەرامبەر هەڕەشەکانی ئێراندا کەڵك لە سیاسەتەکانی ترامپ وەربگرن بەرامبەر ئێران .

کێشەی فەلەستین یەکێکە لە کێشە هەرە ئاڵۆز و دژوارەکانی ناوچەی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست بەتایبەتی و جیهانیش بەگشتی. خەڵکی فەلەستین کە لە ساڵی 1948 وە بەزۆر لە وڵاتی خۆیان دەرکراون و نێردراون بۆ وولاتانی دەوروبەر و لە ئۆردوگاکاندا نیشتەجێ کراون، ڕووبەڕوی سەخترین بارودۆخی ژیان وگوزەران بونەتەوە، بۆ ئەوەی هیچ شوناسێکی ((نیشتمانیان)) هەبێ و وەك هاوڵاتی مامەڵە بکرێن، بۆهەرکوێ چوبن وەك پەناهیندە هەژمار کراون ، مەگەر لە هەندێ وڵات کە مافی هاوڵاتی بوونی پێبەخشیبن . ژیانیان لە ئۆردوگاکاندا، جگە لە نەهامەتی و دەست کورتی وهەژاری و نەخۆشی و چەندین دەرد وئازاری تر ، بەبەردەوامیش پەلامار دراون و پاکتاو قەڵاچۆ کراون، کوشتاری ئۆردوگای تەل زەعتەر ساڵی (1976) لەلایەن میلیشیا مەسیحیەکانی لوبنان، کوشتاری ئۆردوگاکانی سەبرا وشاتیلا ساڵی (1982) دووبارە لەلایەن میلیشیا مەسیحیەکانی لوبنان، دواتر لەهەمان ئەو دوو ئۆردوگایە ساڵی (1985) لەلایەن میلیشیا شیعەکانی بزوتنەوەی ئەمەل، ئەوە جگە لە دەستدرێژی وپەلاماری بەردەوامی دەوڵەتی ئیسرائیل. ئەو فەلەستینیانەش کە لە کەرتی غەزە و کەناری ڕۆژئاوا دەژین، بارو دۆخی ژیان و گوزەرانیان لەوانی تر باشتر نیە چ بەدەست پەلاماری دەوڵەتی ڕەگەز پەرستی ئیسرائیلەوە و چ بەدەست سیاسەت وشەڕی نێوان باڵە سیاسیە جیاوازەکانی فەلەستینیەکان خۆیانەوە ، بزوتنەوەی توندڕەوی ئیسلامی حەماسی لە غەززە و ، بزوتنەوەی ناسیونالیزمی عەرەبی لە کەناری ڕۆژئاوا .

کێشەی فەلەستین، هەر لە سەرەتای سەرهەڵدانیەوە، ناسیۆنالستە عەرەبەکان و دەوڵەتەکانیان سەرمایەگوزاریان لەسەر کردوە وبەکاریان هێناوە بۆ جوڵاندنی هەستی نەتەوایەتی و خۆڵ کردنە چاوی جەماوەری وڵاتەکانیان. بەرز کردنەوە و زەقکردنی دروشمی دێرینەی (کێشەی فەلەستین کێشە سەرەکیەکەی عەرەبە، ئیسرائیل دەبێ فڕێبدرێتە

دەریاوە …) و چەندین دروشمی قەبەی تر، تەنیا بۆ پەردەپۆشی زوڵم وچەوسانەوە بوە لە سەر خەڵکی بەشمەینەتی ئەو ووڵاتانە و بردنە پێشی سیاسەتیەکانیان وهەرچی زیاتر پێشێل کردنی مافەکانیان و چەنگ قاییم کردنیان لە دەسەڵات و پەردەپۆشی کێشەی ئابوریەکانیان وشکاندنەوەی بەسەر جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێشی ئەو ووڵاتانەدا و پارێزگاری لە بەرژەوەندی سەرمایەدارایاندا. ئەمڕۆش، ئەم ڕیز بەستنو پەلە کردنەی وڵاتانی عەرەبی بۆ دامەزراندنی پەیوەندی لەگەڵ دەوڵەتی کۆنەپەرستی ئیسرائیل ودەستبردن بۆ سات و سەودا لەگەڵیدا و پەراوێز خستنی کێشەی فەلەستین، نیشانەیەکی ترە لەوەی کە بزوتنەوەی ناسیۆنالستی عەرەب و ماهیەتە چینایەتیە بۆرژوازیەکەی تا دێت بزماری پتەوتر دەدرێ لە تابوتەکەی، هەروەك ((کوردایەتیەکەی)) لای خۆمان ، ئیتر تازەجەماوەری بەرینی کرێکار وزەحمەتکێش لەوە دەرچوە بەو تەپڵە سەما بکا و فریو بخوا.

لێرەدا نابێ ئەوەش لەبیربکەین کە هەڵوێستی فریوکارانەی ووڵاتانی ئێران و تورکیا و قەتەر کە گوایە دژی ڕێکەوتنەکەی بەحرەین و ئیماراتن لەگەڵ ئیسرائیل و بەرگری لە بەرژەوەندی خەڵکی فەلەستین دەکەن، جگە لەشانۆیەکی ساختەکاری شتێکی تر نیە، بۆ سەلماندنی ئەو ڕاستیەش دەبێ بگەڕێینەوە بۆ هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو لەسەردەمی شەڕی ئێران و عێراق، کاتێك دەرکەوت ئێران ژێر بەژێر لەگەڵ ئیسرائیل ڕێککەوتوه بۆ کڕینی چەك، ئەو سکانداڵەش (فەزیحە) لەژێر ناوی (ئێران کۆنترا) دەرکەوت ، هەروەها تورکیاش زۆر دەمێکە پەیوەندی دیپلۆماسی ڕاستەوخۆی هەیە لەگەڵ ئیسرائیل هەردوو ووڵات سەفارەتیان لەوی تردا هەیە تا ئەمڕۆش بەردەوامە! قەتەریش دەمێکە ئۆفیسی بازرگانی لەگەڵ ئیسرائیل کردۆتەوە .
هەموو ئەم سیاسەت و ڕێکەوتن وهەڵوێستانە، بە ئەرێن ونەرێنیەوە ، بەگوێرەی چەرخی بەرژەوەندی وولاتە ئیمپریالست و زلهێزەکانی جیهان و وولاتە کۆنەپەرستەکانی ناوچەکەو دەسوڕێ و بەئاشکرا نیشانمان دەدا کە لەم نێوەدا دوو بەرژەوەندی جیاواز بەڕزەق وئاشکرا خۆی دەردەخا ، بەرژەوەندی سەرمایەدارەکان لەڕێگای سیاسەتی دەوڵەتەکانیانەوە کە گشت سنورە نەتەوەیی و ئایینی وتایفیەکانیان بەزاندوە و کرۆکی چینایەتی خۆیان زۆر ئاشکرا نیشانداوە ، لەبەرامبەردا بەرەی جەماوەری کرێکار وزەحمەتکێش وئازادیخوازی ناوچەکە، بەتایبەت لە فەلەستین و ئیسرائیل کە هیچ جۆرە بەرژەوەندیەکیان لەم سات وسەودایە و شەڕو دوژمنایەتیە دینی و نەتەوەییە نیە وبگرە ئەوەی ئەنجامدەدرێ دروست دژ بە بەرژەوەندی ئەوانە و هێرشە بۆ سەر ژیان وگوزەرانیان.

لێرەدا ئەوەمان بۆ ڕوون دەبێتەوە کە خاوەنی سەرەکی ئەم مەسەلەیە جەماوەری کرێکاران وزەحمەتکێشان وئازادیخوازانی هەردووك وڵاتە، دەریش دەکەوێ کە کلیلی چارەسەری ئەو کێشە ئاڵۆزە هەر بەدەست ئەوانە ، ئەوانن کە بەهیچ جۆرێك بەرژەوەندیەکانیان لەگەڵ ئەم سیاسەتانە نایەتەوە، هەر بۆیە ئەمڕۆ یەکڕیزی خەباتی ئەوان زامنی پوچەڵکردنەوەی ئەم بەندو بەستو ساتو سەودایەیە کە لەسەر ژیان ومافی ئەوان دەکرێ، دەستبردن بۆ ئەم یەکڕیزیە چینایەتیە، زەمینە خۆشدەکا بۆ لەقکردنی ژێرپێی ئەم لایەنە کۆنەپەرستانە وپوچەڵکردنەوەی سیاسەتەکانیان.

چارەسەری ئەم کێشەیە لە ئێستادا خۆی لە دامەزراندنی دوو دەوڵەتی سەربەخۆدا دەبینێتەوە، یەکیان بۆ فەلەستین و ئەوی تریان بۆ ئیسرائیل دوور لە دوژمنکاری ، دوو دەوڵەت لەسەر بنەمای دابینکردنی ئازادی ویەکسانی و خۆشگوزەرانی بۆ دانیشتوانەکانی لە ئێستاودا بۆ نەوەکانی داهاتوش دوور لە شەڕ و ئاژاوە و یەکتر کوشتن، دوور لە هەر جۆرە مۆرکێکی ئایینی و نەتەوەیی.

آ2020 / 9 / 11